

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра економічної безпеки та фінансових розслідувань**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС

полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Статус дисципліни	вибіркова
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	магістр
Форми здобуття вищої освіти	заочна
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Київ-2023

Розробники:

Ганна КОЗАЧЕНКО – професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань, доктор економічних наук, професор

Ігор АНДРУЩЕНКО - професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань, кандидат юридичних наук, професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань

Протокол від « 7 » вересня 2023 року № 2.

Завідувач кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань,
полковник поліції _____

 Лариса ГЕРАСИМЕНКО

Схвалено науково-методичною радою НАВС

Протокол від 22 09 2023 року № 12.

Голова науково-методичної ради _____

 Станіслав ГУСАРОВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами

протокол засідання кафедри від

протокол науково-методичної ради від

_____._____ 202_ № ____

_____._____ 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами

протокол засідання кафедри від

протокол науково-методичної ради від

_____._____ 202_ № ____

_____._____ 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права» є проблематика суспільних відносин, що виникають у процесі здійснення державою та органами місцевого самоврядування фінансової діяльності з мобілізації, розподілу й використання фондів грошових коштів, актуальних напрямів розвитку теорії фінансового права, правових засад реалізації фінансового контролю, здійснення бюджетного процесу та трансформації фінансових правовідносин в Україні.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права» є набуття здобувачами вищої освіти теоретичних та практичних знань у сфері фінансового права, прищеплення навичок аналізу його джерел, використання принципів та норм у практичній діяльності фахівців органів державної влади та місцевого самоврядування для розбудови сучасної правової держави та здійснення ефективної фінансово-правової політики.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права» є:

формування у здобувачів вищої освіти уявлення про публічну фінансову діяльність, правове регулювання фінансової діяльності держави та місцевого самоврядування, бюджетних, податкових та валютних відносин;

поглиблене дослідження проблем теорії фінансового права, вивчення сутності та тенденцій правового регулювання фінансових відносин в Україні;

набуття навичок розмежовування суспільних відносин в сфері публічних фінансів за інститутами фінансового права;

дослідження видів відповідальності, що настає за вчинення правопорушень у сфері фінансових відносин в Україні;

напрацювання та реалізація ефективних заходів реалізації фінансового контролю;

вивчення норм фінансового права, які регулюють фінансові відносини в Україні, фінансову діяльність, фінансову систему держави та юридичну відповідальність за фінансові правопорушення;

стимулювання творчого підходу та поглибленого розуміння здобувачами сутності явищ у фінансових правовідносинах з урахуванням попереднього вивчення фундаментальних та спеціальних дисциплін.

Пререквізити: «Правове регулювання економіки України»; «Запобігання корупції в публічній сфері».

Постреквізити: «Антикорупційна політика», «Правове регулювання державної антикорупційної політики. Корупційні ризики».

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»:

Загальні компетентності

ЗК01 здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК03 здатність розробляти та управляти проєктами;

ЗК04 здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

Фахові компетентності

ФК02 здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери;

ФК06 здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України;

ФК07 здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування..

Програмні результати навчання

ПРН02 розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх усунення;

ПРН08 Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм;

ПРН06 Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ECTS - 3	Рік підготовки	
		2
	Семестр	
		3

Загальна кількість годин - 90	Лекції	
		2
	Семінарські заняття	
		4
	Практичні заняття	
		2
	Самостійна робота	
		82
	Вид контролю	
		залік

3. Тематичний план

(заочна форма навчання, державне замовлення, за кошти фізичних та/або юридичних осіб)

№ з/п	Назва теми	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			самостійна робота
				лекції	семінарські заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Публічні фінанси та публічна фінансова діяльність	12	2	2			10
2	Тема 2. Актуальні питання теорії фінансового права	26	2		2		24
3	Тема 3. Актуальні питання реалізації фінансового контролю	26	2			2	24
4	Тема 4. Трансформація та подальший розвиток фінансових правовідносин в Україні	26	2		2		24
	Усього годин	90	8	2	4	2	82
Підсумковий контроль: залік							

4. Плани семінарських і практичних занять

(заочна форма навчання, державне замовлення, за кошти фізичних та/або юридичних осіб)

Тема 2. Актуальні питання теорії фінансового права – 2 години

Навчальні питання до семінарського заняття

1. Теорія фінансового права: еволюція, зміст основних положень
2. Фінансово-правові відносини, їх суб'єкти, об'єкт, зміст та особливості
3. Невирішені питання теорії фінансового права

4. Основні завдання у вирішенні актуальних питань теорії фінансового права

Тема 3. Актуальні питання реалізації фінансового контролю – 2 години

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

Навчальні питання:

1. Сутність, види, методи, організація та органи проведення фінансового контролю
2. Фінансовий контроль державних органів виконавчої влади
3. Сфери повноваження органів законодавчої влади у сфері фінансового контролю
5. Повноваження органів виконавчої влади у сфері фінансового контролю

Практичні завдання:

Завдання 1

Юрист підприємства відмовив посадовій особі Державної податкової служби у проведенні документальної перевірки на тій підставі, що вона була другою за календарний рік та не було повідомлення про її проведення.

Посадова особа наполягала на проведенні такої перевірки, на тій підставі, що при перевірці іншого підприємства (партнера) були виявлені факти порушення податкового законодавства даним підприємством. Визначте чиї дії є неправомірними?

Завдання 2

Підприємство отримало розпорядження про арешт активів, що знаходяться на його рахунку в банку. Таке ж розпорядження отримав і обслуговуючий банк. Незважаючи на це, банк за платіжними дорученнями підприємства: списав кошти на сплату ПДВ, податку на прибуток; повернув кошти, що були помилково зараховані на рахунок; видав кошти на виплату авансу на відрядження, що не перевищував двомісячного обсягу коштів на оплату праці. Поясніть, чи правомірні дії платника податку та пов'язаної особи?

Завдання 3

Відповідно до чинного законодавства вказати:

- вищий орган державного фінансового контролю України;
- головний орган суб'єктів державного фінансового контролю, який здійснює внутрішній фінансовий контроль;
- головний орган суб'єктів державного фінансового контролю, який має окремі специфічні функції контролю;
- суб'єкти, які здійснюють внутрішній контроль.

Вказати, чим визначається правовий статус та якими нормативно-правовими актами керуються зазначені органи у своїй діяльності?

Завдання 4

Вінницька державна податкова інспекція Головного управління державної податкової служби у Вінницькій області за порушення резидентом ПАТ «Обрій» строку розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом нараховувала пеню за порушення граничних строків розрахунків на 30 днів. Банк розпочав відлік граничних строків розрахунків на 181 день. Пеню нараховано за кожний день прострочення в розмірі 0,3 % від 2050 тис. грн. - суми неoderжаних грошових коштів.

Чи має правові підстави ПАТ «Обрій» на оскарження рішення податкової інспекції?

На норми якого закону спиратиметься ПАТ «Обрій» в оскарженні рішення податкової інспекції?

Як ви оцінюєте перспективи оскарження ПАТ «Обрій» рішення податкової інспекції?

Завдання 5

При виконанні місцевого бюджету міська рада міста районного значення додатково отримала понад заплановані суми доходів у розмірі 900 тис. грн від запланованих надходжень від здачі в оренду комунального майна. Згідно з рішенням ради ці кошти були спрямовані на ремонт і переобладнання центральної районної лікарні, що є на балансі районної ради.

Чи правомірні дії міської ради?

Який принцип бюджетної системи порушений?

Чи змінилася б ситуація якщо додатково отримана в бюджеті сума надійшла від податку на доходи фізичних осіб?

Тема 4. Трансформація та подальший розвиток фінансових правовідносин в Україні – 2 години

Навчальні питання до семінарського заняття

1. Подальший розвиток бюджетного регулювання в Україні: невирішені питання та основні напрями розв'язання актуальних питань
2. Подальший розвиток правового регулювання міжбюджетних відносин: невирішені питання та основні напрями розв'язання актуальних питань
3. Подальший розвиток податкового права в Україні: невирішені питання та основні напрями розв'язання актуальних питань
4. Подальший розвиток фінансово-правової відповідальності. Дискусійність виділення фінансово-правової відповідальності як окремого виду юридичної відповідальності

5. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Публічні фінанси та публічна фінансова діяльність

1. Поняття фінансів, їх ознаки та функції
2. Фінансова система України та її структура
3. Фінансові правовідносини: суб'єкт, об'єкт, зміст і особливості
4. Органи влади, що здійснюють фінансову діяльність
5. Фінансове законодавство України
6. Зміст фінансово-правового регулювання
7. Основний метод фінансово-правового регулювання, особливості його застосування
8. Суб'єкти фінансового права
9. Види фінансово-правових норм
10. Міністерство фінансів України, його функції та повноваження
11. Основні повноваження органів Державної казначейської служби України
12. Співвідношення правового регулювання з державним управлінням: основні підходи до вирішення питання в сучасній юридичній доктрині

Тема 2. Актуальні питання теорії фінансового права

1. Фінансово-правові норми
2. Види фінансово-правових норм
3. Структура та форми реалізації фінансово-правових норм
4. Поняття фінансових правовідносин
5. Склад фінансових правовідносин
6. Фінансове право як галузь публічного права
7. Особливі риси відносин, які становлять предмет фінансового права
8. Метод правового регулювання
9. Владність як зміст методу фінансово-правового регулювання, особливості, які реалізуються в імперативних приписах у сфері фінансової діяльності держави
10. Метод субординації, метод погодження, метод рекомендації
11. Система фінансового права,
12. Загальна та особлива частина фінансового права
13. Принципи фінансового права, в яких конкретизуються особливості предмета і методу фінансово-правового регулювання

Тема 3. Актуальні питання реалізації фінансового контролю

1. Державний фінансовий аудит, органи, що вправі його проводити
2. Органи місцевого самоврядування, що наділені повноваженнями у сфері фінансового контролю

3. Суб'єкти, що мають право проводити аудиторські перевірки суб'єктів господарювання

4. Реалізація громадського фінансового контролю

5. Організаційно-правові форми державного фінансового контролю

6. Фінансовий контроль представницьких органів державної влади

7. Ретроспектива появи Рахункових палат у світі, зарубіжний досвід їх діяльності

8. Правовий статус та компетенція Рахункової палати України

9. Контрольні повноваження Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Державної податкової служби України

10. Аудиторський фінансовий контроль, його сутність, значення

11. Види фінансового контролю за часом та формою проведення, сферою фінансової діяльності, суб'єктним складом органів, що його здійснюють.

12. Поняття «метод фінансового контролю» та «методика фінансового контролю»

13. Методи, що використовують Рахункова палата України та Державна аудиторська служба України

Тема 4. Трансформація та подальший розвиток фінансових правовідносин в Україні

1. Стан реалізації стратегії реформування системи управління державними фінансами України

2. Державна фінансова політика економічного розвитку

3. Шляхи реформування грошово-кредитної політики України

4. Трансформація фінансової системи України в умовах економічних перетворень

5. Ринок фінансових послуг України: проблеми та перспективи розвитку

6. Особливості регулювання валютного курсу України

7. Трансформація фінансової політики України в умовах глобалізації

8. Сучасні тенденції формування дохідної частини державного бюджету

9. Особливості та шляхи реформування валютного регулювання в Україні

10. Особливості правового регулювання фондового ринку в Україні

11. Перспективи реформування державних фінансів України

12. Удосконалення бюджетного регулювання економічного розвитку регіонів на засадах фіскальної децентралізації

13. Розвиток міжбюджетних відносин в умовах бюджетної децентралізації

14. Принципи і порядок розподілу видатків бюджетів в Україні

15. Порядок складання проекту та затвердження бюджету в Україні

6. Індивідуальні завдання

Тематика реферативних повідомлень:

1. Бюджетний процес, його принципи та стадії
2. Предмет, метод та система фінансового права
3. Органи контролю спеціальної компетенції за дотриманням бюджетного законодавства та їх повноваження
4. Система фінансового права
5. Фінансовий контроль як складова частина бюджетного процесу
6. Джерела фінансового права
7. Система й завдання органів державної податкової служби
8. Поняття та функції державного кредиту
9. Види державних органів, що здійснюють фінансову діяльність держави
10. Поняття та мета державного фінансового контролю
11. Правове положення та мета діяльності Державної аудиторської служби України
12. Правове положення, мета діяльності та функції органів Державної податкової служби
13. Поняття, повноваження і функції Державного казначейства України
14. Поняття та система публічних доходів
15. Поняття фінансових правовідносин, характерні риси та особливості
16. Бюджетна класифікація
17. Форми фінансової діяльності держави
18. Класифікація доходів бюджету
19. Види відповідальності за бюджетні правопорушення
20. Класифікація видатків бюджету
21. Фінансова система України
22. Органи фінансового контролю в Україні
23. Поняття та зміст фінансової політики держави
24. Поняття й мета регулювання міжбюджетних відносин
25. Фінансово-правова відповідальність: поняття та особливості
26. Фінансове правопорушення: склад і види
27. Фінансові санкції за порушення податкового законодавства
28. Правовий статус розпорядників бюджетних коштів
29. Валюта і валютні цінності
30. Правове регулювання безготівкових розрахунків в Україні
31. Правове регулювання готівкових розрахунків в Україні
32. Міжбюджетні трансферти
33. Особливості місцевих податків і зборів

7. Методи навчання

Основними формами проведення занять з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права» є лекційні, семінарські та практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти. Після закінчення вивчення цієї навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти складають залік.

Словесні методи:

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів вищої освіти протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувача на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів вищої освіти, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв’язання проблемної ситуації.

Лекція – служить для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Наочні методи:

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

Навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, доповідей, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

Рольова гра:

- пояснення фабули (змісту й умов гри);
- підготовку дійових осіб для виконання своїх ролей;
- підготовку здобувачів-експертів, ведучого.

Важливе місце посідають **практичні методи навчання**, а саме, виконання практичних завдань дає можливість отримати практичні навички визначення проблемних питань запобігання корупції, побудови на їх підставі відповідних висновків та рекомендацій щодо вдосконалення антикорупційної політики.

8. Форми та методи поточного контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – залік, усне та письмове опитування. Контроль самостійної та індивідуальної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених даною програмою.

Контроль. Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь здобувачів вищої освіти відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу занять. Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському та практичному заняттях відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль здійснюється через оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом практичних занять, а також шляхом:

- проведення експрес-опитувань,
- тестування,
- підготовки доповідей і рефератів,
- написання самостійних і модульних контрольних робіт.

При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів вищої освіти і вміння застосовувати їх на практиці.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу. Рівень практичних навичок оцінюється в процесі виконання здобувачами завдань з практичною складовою

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, FX, F)

Критерії оцінювання результатів навчання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт				Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
max 60 %				max 40 %	max 100 %
Тема 2	Тема 3	Тема 4	Самостійна робота	залік	
5	5	5	45	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Під час вивчення дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права» використовуються мультимедійний проектор, ресурси дисципліни на платформі Moodle (тексти лекцій, плани семінарських та практичних занять, тематичні та підсумковий тести), що дозволяє проводити дистанційне навчання з дисципліни.

10. Перелік контрольних питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права»

1. Зміст, методи і форми фінансової діяльності держави
2. Система фінансового права України
3. Державні органи управління фінансами
4. Методи мобілізації грошових коштів держави
5. Поняття фінансового права. Предмет і метод фінансового права
6. Місце фінансового права в системі права України
7. Джерела фінансового права України
8. Фінансово-правові норми, види та характеристика
9. Фінансові правовідносини: особливості, класифікація
10. Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин
11. Склад, види та об'єкт фінансових правовідносин
12. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин
13. Правове регулювання фінансового контролю в Україні
14. Державний і недержавний фінансовий контроль
15. Система органів, що здійснюють фінансовий контроль
16. Незалежний фінансовий контроль. Аудиторський контроль
17. Відповідальність за порушення фінансового законодавства
18. Підстави відповідальності за порушення фінансового законодавства
19. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства
20. Фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства
21. Особливості та зміст бюджетно-правових відносин
22. Бюджетне законодавство
23. Складові частини бюджету. Загальний і спеціальний фонди бюджету
24. Бюджетна система України, її структура
25. Державний бюджет. Дефіцит і профіцит бюджету
26. Місцеві бюджети
27. Поняття бюджетної класифікації і її склад
28. Класифікація доходів та видатків бюджету
29. Міжбюджетні трансферти: призначення та види
30. Нецільове використання бюджетних коштів
31. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження
32. Розпорядники бюджетних коштів. Головні розпорядники бюджетних коштів
33. Бюджетні призначення: зміст та характеристика
34. Розгляд і прийняття закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети
35. Поняття валюти та валютних цінностей. Склад валютних цінностей
36. Види валют. Поняття конвертованості валюти
37. Валютні операції. Класифікація валютних операцій
38. Нова система валютного регулювання
39. Правові підстави валютного контролю

40. Відповідальність за порушення у сфері готівкового обігу
41. Кошторисно-бюджетне фінансування
42. Банківська система в Україні та її характеристика
43. Правове положення НБУ та його функції
44. Створення, реєстрація комерційних банків
45. Банківські операції, їх характеристика
46. Зміст і особливості розрахункових відносин
47. Поняття безготівкових розрахунків та їх форми
48. Бюджетний кодекс України: загальна характеристика основних положень
49. Складові частини загального та спеціального фондів бюджету
50. Дефіцит та профіцит бюджету, шляхи покриття
51. Річний звіт про виконання державного бюджету: складання, розгляд, затвердження
52. Міжбюджетні відносини в Україні
53. Поняття та види міжбюджетних трансфертів
54. Відповідальність за порушення податкового законодавства
55. Класифікація податкових правопорушень
56. Поняття і функції страхування в Україні
57. Правові засади готівкового обігу в Україні
58. Розмежування доходів і видатків між бюджетами
59. Податкова система України та її характеристика
60. ПДВ: порядок встановлення, справляння, прогнози щодо змін у законодавстві

11. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові документи

1. Конституція України: Конституція. Закон від 28.06.1996 № 254к/96ВР. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96
2. Бюджетний кодекс України : Кодекс України, Закон від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
3. Кодекс України з процедур банкрутства: Кодекс України, Закон від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України, Закон від № 80731-X у ред. від 26.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Митний кодекс України : Кодекс України, Закон від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17
6. Податковий Кодекс України : Кодекс України, Закон від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
7. Цивільний кодекс України : Кодекс України, Закон від 16.01.2003 № 435-IV. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15.

8. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12. 2017 № 2258-УІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

9. Про банки та банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

10. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 № 1150-ІХ. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T211150?an=718>

11. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-УІІІ. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19

12. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження одноразового (спеціального) добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету : Закон України від 15.06.2021 № 1539-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1539-20#Text>

13. Про джерела фінансування органів державної влади : Закон України від 30.06.1999 № 783-ХІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text>

14. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 № 361-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

15. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>

16. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-ВІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

17. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

18. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10.11.2015 № 772-ВІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19/print1489058007718601#Text>

19. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-ХІV. URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14)

20. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

21. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

22. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>

23. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19%20#Text>

24. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n1134>

25. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>

26. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#n8>

27. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>

28. Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету: постанові Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2002-%D0%BF#Text>

29. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : постанова Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF>

30. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>

31. Про затвердження Положення про валютний нагляд : постанова правління НБУ від 03.01.2019 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text>

32. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : постановою Правління НБУ від 29.12.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

Основна література

33. Греца Я.В., Орлова О.С., Греца С.М. Фінансове право: навчально-методичні матеріали. Ужгород: Видавництво УжНУ, 2023. 25 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51469/1/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0_%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B5%202023.pdf
34. Гуцаленко Л. В., Дерій В. А., Коцупатрий М. М. Державний фінансовий контроль : навч. посіб. 2-е вид. К. : ЦУЛ, 2019. 424 с.
35. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні : навч. посіб. / за ред. В. М. Русіна та Б. С. Шулюк. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 214 с.
36. Іванський А.Й. Фінансове право: підручник. Міжнар. гуманітар. ун-т. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 484 с.
37. Ковалів М.В. Фінансове право України: навч. посіб. / [М.В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський]. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
38. Латковська Т., Сідор М., Голоядова Т. Фінансове право : навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти). 2-ге вид., доопр. і доп. [Електронне видання] / Т. Латковська, М. Сідор, Т. Голоядова. Одеса : Фенікс, 2023. 140 с.
39. Монаєнко А. О. Бюджетне право України: навч. посіб. Запоріжжя : КПУ, 2019. 412 с.
40. Податкова система : навч. посіб. / І.С. Волохова, О.Ю. Дубовик, М.О. Слатвінська та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : «Діса плюс», 2019. 402 с.
41. Податкове право : посіб. для підгот. до іспитів / І.М. Бондаренко, О.О. Головашевич, М.І. Дамірчійєв та ін.; за ред. О. О. Головашевича. Харків : Право, 2018. 222 с.
42. Податкове право України : навч. посіб. / Г.М. Аванесян, Л.І.Колеснік, С.В. Сарана; за ред. С.В. Сарани. Полтава : Полтав. ін-т економіки і права Відкрит. міжнар. ун-ту розвитку людини «Україна» : Астроя, 2019. 270 с.
43. Податкове право України : підручник / О.О. Головашевич, А.М.Котенко, Є.М. Смичок та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А. Маринів. Харків : Право, 2019. 440 с.
44. Попова С.В., Роль В.Ф., Сергієнко В.В. Фінансове право: навч. посіб.. К. : ЦУЛ, 2019. 392 с.
45. Радченко О. Право грошового обігу як підгалузь фінансового права. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/10/35.pdf>

46. Склад і класифікація фінансових правовідносин / за ред. Н.П.Кучерявенка. Х. : Легас, 2016. 160 с.

47. Фінансове право : конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.

48. Фінансове право : навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-є, допов. та перероб. Ужгород : видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.

49. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін. Харків : Екограф, 2015. 500 с.

50. Фінансове право : підручник / О.О. Дмитрик, І. Є. Криницький, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М. П. Кучерявенка, О. О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.

51. Фінансове право : посіб. для підгот. до іспитів / Д.О. Білінський, І.М. Бондаренко, О.О. Головашевич та ін.; за ред. О.О. Головашевича. Харків : Право, 2020. 268 с.

52. Фінансове право України: навч. посіб. (у схемах, таблицях та коментарях) / К.А. Гурковська, О.Б. Мороз, Ю.С. Назар, Л.М. Сукмановська. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.

53. Фінансове право: навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.

54. Хмельков А. В. Державний фінансовий контроль : підручник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. 293 с.

Додаткова література

55. Баїк О. І. Податкове право: фінансово-правовий інститут, наука та навчальна дисципліна. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/32922/1/03-14-22.pdf>.

56. Березовська С. В. Податкове право: навч.-метод. посіб. Одеса : Гельветика, 2017. 183 с.

57. Бутенко В. В., Дідик А. О. Співвідношення прямих та непрямих податків під час формування доходів зведеного бюджету України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія економічні науки. 2018. № 30- 2. С. 68-72.

58. Нагребельний В. П., Чернадчук В. Д., В. Сухонос В. Фінансове право України. Загальна частина : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Суми: Університетська книга, 2017. 320 с.

59. Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів. Чернівці : Рута, 2017. 376 с.

60. Першин В. Державний фінансовий моніторинг: завдання та функції. Публічне право. 2017. № 1 (25). С. 45-50. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/pp_2017_1_8.pdf

61. Податкова система: конспект лекцій з дисципліни «Податкова система»: навч. посіб. /уклад. А.В. Гречко. К., 2018. 171 с.

62. Радченко О. М. Поняття грошового обігу та грошової системи як фінансово-правових категорій. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/5_2020/21.pdf

63. Рожко О. Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку : монографія. Київ : Ліра-К, 2016. 360 с.

64. Савченко Л. А. Фінансово-контрольне право: становлення та розвиток : монографія. К. : Юрінком Інтер, 2017. 400 с.

65. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Кондор, 2019. 592 с.

66. Фінанси : підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.; за ред. І.О. Лютого. Київ : Ліра-К, 2017. 720 с.

67. Фінансове право : підручник / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. Х. : Право, 2016. 440 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/169/1-28.pdf>

68. Фінансове право : підручник / О.М. Бандурка, О.П. Гетманець, Ю.М. Жорнокуй та ін.; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : ХНУВС, 2017. 392 с. URL : <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2361>

69. Фінансування центральних органів виконавчої влади із використанням програмно-цільового методу (на матеріалах Міністерства внутрішніх справ та Міністерства надзвичайних ситуацій України) : монографія / А. Г. Чубенко, Д. М. Павлов, О. І. Деревчук. К., 2019. 212 с.

70. Чернадчук В. Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливості структури : монографія. Суми : Університетська книга, 2019. 172 с.

Інформаційні ресурси

71. Президент України: офіційний веб-портал. URL: www.president.gov.ua

72. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>

73. Кабінет Міністрів України «Урядовий портал України». URL: <http://www.kmu.gov.ua>

74. PRAVO.BIZ.UA : Юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua/>

75. Бібліотека юриста. URL: <http://www.lawbook.by.ru/>

76. Електронна бібліотека. URL: <http://www.info-library.com.ua/>

77. Електронна юридична бібліотека. URL: <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/biblioteka>

78. Інститут проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://www.legality.kiev.ua/1>.

79. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua

80. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

81. Студентський юридичний портал України. URL: http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/41

82. Юрисконсульт : Народний правовий портал (Коментовані кодекси, науково-практичні коментарі чинного законодавства). URL: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks.html>

Підпис авторів РПНД:

Ганна КОЗАЧЕНКО
Ігор АНДРУЩЕНКО